

PIKIn Melinda-kokemuksia

Petri Tonteri, 7.4.2016

etunimi.sukunimi@tampere.fi

Eräitä lähtökohtia

- PIKlissä käytössä Aurora + Arena
- järjestelmäympäristö usean kunnan käytössä
 - mukana 22 kuntaa
 - yli 60 kirjastoa ja 10 kirjastoautoa
 - n. 9 miljoonaa lainaa vuodessa
 - kokoelmissa yli 3 miljoonaa teosta
- useita yhteistyökumppaneita
 - Kansalliskirjasto
 - Axiell
 - Tampereen kaupungin tietohallinto (omistaa järjestelmät)
 - Fujitsu (vastaa ATK-tuesta, mm. palvelimet)
 - Sonera (vastaa tietoliikenteestä, mm. tietoliikenneavaukset)

Ennen PIKIn pilottia

- Melinda-selvitykset 2009 ja 2010 (OKM, Kansalliskirjasto, YKN)
- Aurora-hankinta 2010
- YKN:n strategia ja toimintasuunnitelma 2011 - 2016
- YKN:n Melinda-työryhmä
- virallisen päätöksen Melindaan liittymisestä PIKI-ohjausryhmä teki 5/2013

PIKIn tavoitteita pilotissa

- luodaan yhteistyössä Axiellin ja Kansalliskirjaston kanssa Melinda-liittymisprosessi yleisille kirjastoille ja Aurora-kirjastoille
- PIKIn työprosessien kehittäminen ja osaamisen lisääminen
 - luetteloinnin tehostaminen + metadatan laatu + metadatan käytettävyys
- tietokannan laadun parantaminen ja tietokannan ajantasalle saattaminen (ISBD-konversio)

Projektiorganisaatio PIKissä

- kyse PIKIn yhteisestä projektista
- ydinryhmä: projektipäällikkö + projektisuunnittelija + Treen kaupunginkirjaston tietokantaosaston erikoiskirjastonhoitaja
- tukena projektiryhmä, jossa luettelointi- ja hankinta-asiantuntijoita PIKistä
- ohjausryhmänä toimi PIKI-johtoryhmä
- päätöksentekoa tehtiin PIKI-ohjausryhmässä (mm. ATK-hankinnat, luetteloinnin keskittäminen)

Yleistä pilotin etenemisestä

- päätöksentekoprosessit PIKlissä monipolvisia
- pilotissa edettiin katselmointi edellä > pilotti eteni hallitusti
- tuotantokäyttö aloitettiin 6/2015

Yleistä pilotin etenemisestä, 2

- Pohjatöitä
 - PIKI-tietokannan analyysia
 - PIKI-tietokannan siivousmenetelmät -projekti (2012)
 - Kansalliskirjaston tekemät analyysit 2012 - 2013
 - kaupunginkirjaston omat analyysit 2014
 - siivoamista talkoovoimin 2014 eteenpäin manuaalisesti ja koneellisesti
 - Aurora LuettelointiPro -lisenssin hankkiminen, sovellusten ja rajapintojen asennukset
 - koulutuksia yhteistyössä Kansalliskirjaston ja Axiellin kanssa järjestettiin mm. ISBD:sta, käyttöönotettavista sovelluksista, RDA:sta.
 - kartoitettiin luettelointiosaamista ja luettelointiin käytettyä aikaa PIKI:ssä

Luetteloinnin keskittämiskokeilu

- työprosessien kannalta isoimpia muutoksia
- lähtökohta
 - yli 70 luettelointityötä tekevää koko PIKI:ssä
 - laadun ja osaamisen varmistaminen käytössä olleilla resursseilla oli mahdottomuus
 - Melinda-työkalujen ja työnmuutoksen hallinta oli haaste
 - PIKI-ohjausryhmä päätti kokeilusta
- keskittämisen vaikutukset
 - yli 70 luettelooijaa > n. 8 luettelooijaa
 - helpotti pilotin hallintaa
 - vähensi koulutustarpeita
 - helpotti laadunvarmistusta
 - "tietueita tulee hitaammin", "tiedonhakutaidot huononevat", "luettelointiosaamista hukataan"

Tuloksia

- pohja luotu Melindaan liittymiselle
- dokumentaatiota yhdessä Axiellin ja Kansalliskirjaston kanssa (Melinda-wiki)
- siivouskoodia githubissa muiden hyödynnettävissä
 - <https://github.com/xmacex/piki-cleanup>
 - <https://github.com/Tampereen-kaupunginkirjasto>
- PIKlin tekniset valmiudet Finnaan liittymiselle

Tilanne nyt

- replikointitekniikan testaus ja käyttöönotto: kevät 2016
- RDA-konversion katselmointi ja PIKI-tietokannan konvertointi: kevät 2016

Mitä hyötyä Melindasta on?

- Kirjastoaineiston metatiedot ovat keskitetyksi yhdessä paikassa
- Säästää työtä ja kustannuksia kirjastoissa
- Kirjaston kokoelmien näkyvyys paranee
- Erilaiset kuvailukäytännöt vähenevät ja kuvailun vaatimukset tiukentuvat > laatu paranee
- **Hyödyt konkretisoituvat täysimääräisemmin, kun muita yleisiä kirjastoja liittyy mukaan**

Hyödyt tähän asti

- luetteloidijien verkosto (voycat ja talonmiestoiminta) antaa tukea omalle työlle
- kuvailutyötä tekevän ammattitaidon kehittyminen, mm. Kansalliskirjaston Melinda-kirjastolaisille tarjoamien koulutusten myötä, esim. RDA
- rajapinnat Finnaan saatiin tässä ohessa
- kun Kansalliskirjasto avaa Melindan avoimena, linkitettyinä datana, pääsemme mukaan avoimen datan toimijaksi
- luetteloinnin laatu paranee ja tietojen standardinmukaisuus ja vaihdettavuus paranevat kansallisesti ja kansainvälisesti
- luettelointityöprosesseja on pilotin aikana järkevöitetty PIKlissä (keskittäminen)
- päivityksiä (esim. kirjoitusvirheiden korjausta) tietueisiin. Toistaiseksi tietue päivitettävä manuaalisesti. Kun replikointi saadaan, päivittyminen automatisoituu
- projektin aikana tulee siivottua omaa tietokantaa

Hankinnan näkökulma

- jos sopimustoimittaja ei ole tarjonnut hankittavaa tuotetta uutuustarjonnassaan tai kun tilaamme ensi kertaa jotakin jo aiemmin ilmestynyttä kirjallisuutta, etsimme Melindasta (ja muidenkin kirjastojen tietokannoista) tietueita
- Kehittämiskohteita:
 - uutuustarjonta automaattisesti Melindasta PIKI-kantaan?
 - kaupallisia tietoja tarjolle?
 - rikasteet tietokantaamme? Ovat Finnassa näkyvillä

Kiitos.